Wymagania edukacyjne z języka polskiego
Program nauczania:
NOWE ZROZUMIEĆ TEKST – ZROZUMIEĆ CZŁOWIEKA
zakres rozszerzony

W zakresie rozszerzonym uczeń spełnia wymagania zakresu podstawowego, a ponadto potrafi:

ROMANTYZM

Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
*przypomnieć historiozofię św. Augustyna; *zdefiniować pojęcia: przestrzeń kosmiczna, stosowność (decorum), oksymoron, hiperbola, paralelizm składniowy w odniesieniu do „Ody do młodości” A. Mickiewicza; *przedstawić wczesną biografię Mickiewicza, wyjaśnić postrzeganie świata i ludzi przez poetę; *wyjaśnić pojęcia: subiektywizm, historyzm, legenda w odniesieniu do ballad A. Mickiewicza; *wyjaśnić pojęcia: sonet, instrumentacja głoskowa, hiperbola, romantyczny indywidualizm, *podać genezę sonetów odeskich i krymskich; *określić znaczenie kolorystyki w sonetach krymskich, wskazać	*wymienić najważniejsze różnice między myślami św. Augustyna i Hegla; *wyodrębnić cechy oświeceniowe i romantyczne w hymnie zjednoczonej Europy; *podać genezę „Ody do młodości”, scharakteryzować przestrzeń ukazaną w wierszu, określić świat wartości poety, wskazać paralelizmy składniowe i określić ich funkcję; *wskazać symboliczny dowód na niemożność poznania świata w wybranej balladzie A. Mickiewicza; *określić, jak metafora żeglugi organizuje wypowiedź osoby mówiącej w sonecie „Burza”; *podać wpływ kolorystyki na nastrój wiersza;	*przypomnieć średniowieczny spór o uniwersalia i porównać z filozofią Hegla; *wyjaśnić sposób łamania zasady decorum w „Odzie do młodości”, zinterpretować znaczenie oksymoronu i hiperboli, określić znaczenie apeli do czytelnika, przedstawić elementy estetyki oraz ideologii oświeceniowej i romantycznej; *wskazać i wyjaśnić synkretyzm rodzajowy balladzie „Romantyczność”; *wyjaśnić, na czym polega subiektywizm obrazu poetyckiego w balladach A. Mickiewicza; *przedstawić, jak podmiot mówiący kształtuje przestrzeń w wybranych sonetach krymskich; *omówić obrazowanie	*określić Heglowskiego Ducha w świetle sporu średniowiecznego i uzasadnić swoje zdanie; *wyjaśnić sens nawiązania do mitologii i do Biblii w „Odzie do młodości” A. Mickiewicza, wyjaśnić sens nawiązań i ich związek z tematem młodości, przedstawić różnice między „młodymi” a „starymi”, odnieść wartości z „Ody” do współczesnego pokolenia, porównać postawę „młodego” z wiersza Mickiewicza i powieści Goethego; *porównać poetycką i rzeźbiarską wizję młodości; *wskazać język emocjonalny i określić jego funkcję w balladach Mickiewicza; *ocenić wizję świata w wybranej balladzie; *omówić synkretyzm	- omówić program i romantyczne koncepcje filozoficzne, wykazując ich polemiczny charakter wobec wcześniejszych nurtów filozoficznych i światopoglądowych - przedstawić i ocenić nowy system wartości prezentowany np. w „Odzie do młodości”, „Odzie do radości”, „Fauście” Goethego - przeanalizować literackie wyobrażenia Dobra i Zła na przestrzeni wieków np. w oparciu o Biblię, poezję Sępa, Goethego, Mickiewicza itp. - omówić cechy pejzażu romantycznego np. w „Sonetach krymskich” czy „Lirykach lozańskich” Mickiewicza - ukazać związki „Konrada Wallenroda” z „Giaurem” Byrona czy „Księciem”

instrumentację głoskową w sonetach; *wyjaśnić pojęcia: dramat romantyczny dramat niesceniczny; *określić, z ilu i jakich elementów kompozycyjnych składa się III cz. Dziadów; *wskazać podmioty dramatycznego działania we fragmencie zamieszczonym w podręczniku; *znaleźć w tekście dramatu przejawy mowy uroczystej i mowy potocznej; *wymienić cechy dramatu romantycznego; *określić miejsca, w których rozgrywają się kolejne sceny dramatu; *omówić „Pana Tadeusza” jako nowożytny epos obyczajowy; *znaleźć w monologu Telimeny środki wyrazu świadczące o jej stosunku do przyrody litewskiej; *wskazać w podanych fragmentach utworu uczucia bohaterów wobec przyrody; *wskazać w opisach puszczy efekty wizualne i dźwiękowe; *wymienić baśniowe cechy opisu matecznika; *wyjaśnić pojęcia: list poetycki, kreacjonizm, in statu nascendi w odniesieniu do poezji J. Słowackiego; *przedstawić biografię poety;	*określić rolę instrumentacji głoskowej; *scharakteryzować zachowania podróżnych w sonecie „Burza”; *wyliczyć postaci fantastyczne w III cz. „Dziadów”; *wskazać i nazwać plany rzeczywistości we fragmencie zamieszczonym w podręczniku; *wskazać sceny, które nie wpływają na układ zdarzeń w dramacie; *wskazać odwołania do tradycji oświecenia w III cz. „Dziadów”; *podać przyczyny wymienienia tak wielu gatunków roślin w „Panu Tadeuszu”; * nazwać emocje bohaterów określające ich stosunek do przyrody; *wskazać fragmenty dramatu J. Słowackiego, w których Kordian dokonuje autocharakterystyki; *przedstawić wydarzenie, które miało miejsce w St. James Park; *opisać stosunek papieża do Polski i Polaków; *określić podobieństwa monologu Kordiana i Konrada; *przedstawić różne koncepcje poświęcenia się dla ojczyzny;	w sonecie „Burza”; *określić kontrast między reakcjami ludzi a „jednego podróżnego”; *omówić kreacje i fascynacje romantycznego podróżnika, odwołując się do poznanych sonetów; *zredagować pracę pisemną dotyczącą rodzajów tragizmu; *przedstawić kompozycję dramatu romantycznego na przykładzie III cz. „Dziadów”; *określić sceniczność dramatu; *wyjaśnić rolę aniołów i archaniołów; *wyjaśnić funkcję pieśni chórów anielskich; *przedstawić cechy poetyczności języka we fragmencie zamieszczonym w podręczniku; *wykazać na wybranych przykładach, jaki rodzaj literacki reprezentują różne fragmenty dramatu; *wyjaśnić funkcję odwołań do tradycji oświecenia; *wskazać przykłady antropomorfizacji przyrody w „Panu Tadeuszu”; *określić estetykę Tadeusza; *przedstawić obraz realistyczny przyrody i idealizowany w wybranym fragmencie „Pana Tadeusza”;	religijny w balladach; *uzasadnić tezę o nadwrażliwości słuchowej podmiotu sonetów krymskich; *zinterpretować sonet „Stepy Akermańskie”; *scharakteryzować bohatera sonetów; *porównać sonety Petrarki i Mickiewicza; *przedstawić akcję III cz. „Dziadów”, określić jej charakter, podając uzasadnienie; *wymienić elementy cudowności w utworze; *wyjaśnić sens sporu archaniołów w kontekście całego utworu; *określić stosunek romantyków do poznania racjonalno-empirycznego; *porównać elementy metafizyczne u Mickiewicza i Szekspira, uzasadniając swoje zdanie; *zredagować tekst pokazujący, że konstrukcja dramatu Mickiewicza wyraża zasadnicze idee romantycznej filozofii; *porównać przedstawienie sądu nad Jezusem w różnych tekstach kultury; *porównać formułę Inwokacji Mickiewicza z Inwokacją „Iliady” Homera; *odkryć prawa rządzące światem ukazanym przez poetę;	Machiavellego - przeanalizować ewolucyjność bohatera Mickiewiczowskiego w świetle jego twórczości - zaprezentować zabiegi językowe służące idei w utworze (zabiegi retoryczne, siła ekspresji) - omówić zjawisko neosarmatyzmu w świetle „Pana Tadeusza” - wykazać polemiczność ideową w twórczości Mickiewicza i Słowackiego - porównać i ocenić filozoficzne tendencje w literaturze romantycznej na przykładzie twórczości Mickiewicza, Słowackiego i Krasińskiego - wykazać odrębność ideową i artystyczną C.K.Norwida - dyskutować na temat zjawiska emigracji z odwołaniem do tekstów epoki

*przedstawić genezę utworu – listu poetyckiego; *wskazać symbol sugerujący, że wiersz jest listem; *wskazać anafory w utworze; *wyjaśnić pojęcia: hamletyzm, ofiarnictwo, parabola w odniesieniu do „Kordiana” J. Słowackiego; *przedstawić genezę utworu; *określić fakty, które wpłynęły na uczucia Kordiana; *wyjaśnić pojęcia: ironia romantyczna, kapitalizm, demokracja nowożytna, *określić, czego Kordian poszukuje w Anglii; *określić, o co Kordian prosi papieża; *wyjaśnić pojęcia: przestrzeń otwarta, przestrzeń zamknięta, winkelriedyzm, fantastyka, rozdwojenie jaźni, dialog pozorny; *stwierdzić, czy monolog Kordiana można uznać za improwizację; *przedstawić genezę „Nie-Boskiej komedii” Z. Krasińskiego; *określić temat cytowanych w podręczniku fragmentów Wstępu; *wyjaśnić pojęcie triady heglowskiej; *wskazać elementy dialogu świadczące o przestrzeganiu reguł dyskusji	*przedstawić argumenty Prezesa przeciw carobójstwu; *określić, czym są postacie pojawiające się przed sypialnią cara; *określić, kim jest Doktor; *wskazać inspirację literacką Przygotowania; *określić uczucia żony wobec bohatera w „Nie-Boskiej komedii”; *wskazać przejawy liryzmu i dramatyczności w cytowanych w podręczniku fragmentach utworu; *określić tematy omawiane przez Hrabiego i Pankracego; *określić, o co rozmówcy apelują do siebie; *opisać stosunek ludu do swojego przywódcy; *scharakteryzować rewolucjonistów i arystokratów.	*wyjaśnić funkcje środków poetyckich w wypowiedzi Kordiana; *określić postawę Laury wobec Kordiana jako protekcjonalną; *wytłumaczyć sens wypowiedzi Dozorcy; *wskazać elementy ironii w wybranych fragmentach aktu II „Kordiana”; *określić, jaka jest rola przestrzeni w kreowaniu postaci bohatera i jego wizji świata; *przedstawić drogę przemiany wewnętrznej Kordiana; *scharakteryzować Kordiana jako romantycznego reprezentanta idei homo viator; * wyjaśnić, na czym polega konfrontacja romantycznych wyobrażeń o świecie z rzeczywistością; *omówić środki literackie służące do przedstawienia rozdwojenia jaźni bohatera; *określić, jakie znaczenia dla Kordiana ma wizyta Doktora; *określić podobieństwa i różnice w Przygotowaniu i w utworze będącym inspiracją; *określić, na czym polega nieszczęście tych, którzy potrzebują poezji do życia na podstawie „Nie-Boskiej komedii”	*zanalizować wypowiedź bohatera tytułowego „Pana Tadeusza” wyrażającą jego stosunek do przyrody; *ocenić argumentację bohaterów w ich ocenie przyrody; * dokonać etycznej oceny polowania na zwierzęta, odwołując się do fragmentu utworu; *wyjaśnić, jak przyroda łączy, a jak dzieli ludzi; *opisać pejzaż i określić jego funkcje w wybranym liryku J. Słowackiego; *porównać obraz miłości w wybranym liryku Słowackiego z modelem miłości werterycznej; *zredagować pracę, w której zostanie przedstawiona rola natury w wyrażaniu ludzkich emocji; *określić stosunek Kordiana do Laury; *wskazać cechy miłości werterycznej w relacji bohaterów; *ocenić postawę Kordiana w I akcie utworu, uzasadniając opinię; *wskazać cechy postawy hamletycznej w Kordianie; *wyjaśnić, jaką ocenę zyskują kapitalizm i demokracja w wypowiedzi Dozorcy; *rozstrzygnąć, kim jawi się papież w świetle rozmowy z Kordianem, uzasadniając	

przez Hrabiego i Pankracego; *wyjaśnić pojęcia: rewolucja, tendencyjność przedstawienia; *wskazać w tekście dramatu sceny ukazujące przejawy przemocy; *scharakteryzować rewolucjonistów i arystokratów; *przedstawić genezę „Fortepianu Szopena” C. K. Norwida; *scharakteryzować postać F. Chopina.		Z. Krasińskiego; *określić postawę Henryka wobec poezji; *określić środki literackie ukazujące uczucia żony; *porównać dwa wizerunki kobiety w utworze; *sformułować twierdzenia przeciwstawne uczestników dyskusji; *wymienić argumenty Pankracego skierowane Do hrabiego; *odnieść się do haseł rewolucji francuskiej; *scharakteryzować Przechrztę; *przedstawić żądania ludu i porównać z zamiarami wobec panów; *wyjaśnić, dlaczego rewolucja zwyciężyła i przegrała zarazem; *wyjaśnić znaczenie określenia „późny wnuk” w „Fortepianie Szopena” C. K. Norwida; *wyjaśnić paradoks w zakończeniu utworu, podając różne sposoby jego interpretacji.	swoje zdanie; *wyjaśnić, która postawa: prometejska czy winkelriedyczna jest słuszniejsza, uzasadniając swoje zdanie; *zanalizować rozmowę Kordiana ze Strachem i Imaginacją jako dialog pozorny; *rozstrzygnąć, w czym tkwi słabość i tragizm „szlacheckiego rewolucjonisty”; *scharakteryzować przywódców powstania; *określić znaczenie tej części dramatu dla refleksji historycznej Słowackiego; *przedstawić Kordiana jako Winkelrieda; *zredagować pracę na temat szaleństwa Kordiana i świata; *wyjaśnić, na czym polega reinterpretacja wzorca gatunkowego hymnu w liryku J. Słowackiego; *dokonać analizy wersyfikacyjnej utworu; *określić program poetycki Słowackiego na podstawie poznanych utworów; *wyjaśnić znaczenie złudnego podobieństwa kobiety do anioła na podstawie „Nie- Boskiej komedii”; *porównać rozumienie poezji przez hrabiego Henryka i	

			Konrada z III części Dziadów; *zredagować tekst będący analizą postępowania Henryka wobec żony; *określić sposób argumentowania Hrabiego i Pankracego, dlaczego rozmówcy dochodzą do sprzecznych wniosków; *wyjaśnić, na czym polega tendencyjność przedstawienia rewolucji; *określić wpływ rewolucji na psychikę jej uczestników; *odczytać znaczenie symboli w „Fortepianie Szopena” C. K. Norwida; *wyjaśnić wizję polskości Na podstawie epitetów; *wyjaśnić sens wyrzucenia fortepianu na bruk; *porównać misję poety i Polski u Norwida i Mickiewicza; *zredagować tekst ukazujący wartość muzyki Chopina w utworze Norwida.	

POZYTYWIZM

Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
*wyjaśnić pojęcia: przedakcja, fabuła panorama społeczna, tendencyjność przedstawienia, epopeja heroiczna; *przedstawić genezę „Nad Niemnem” E. Orzeszkowej;	*określić zamysł wychowawczy E. Orzeszkowej w „Nad Niemnem” i tendencyjność przedstawiania świata; *nazwać grupy społeczne i wymienić ich przedstawicieli; *przedstawić funkcje	*porównać program zawarty w „Romantyczności” i „Do młodych”; *omówić wątek Jana i Cecylii w „Nad Niemnem”; *wskazać charakterystyczne cechy języka powieści Orzeszkowej i określić jego funkcję;	*wskazać w „Nad Niemnem” postaci idealizowane, typowe, skarykaturowane i scharakteryzować je; *wskazać cechy epopei heroicznej; *porównać cechy szlachty u Orzeszkowej i Mickiewicza;	*wyjaśnić, na czym polega programowość i tendencyjność sztuki w pozytywizmie na przykładzie twórczości Orzeszkowej * scharakteryzować konwencje artystyczne w sztuce oraz określić ich

*określić czas akcji utworu, wskazać wydarzenia historyczne fabuły, wymienić miejsca przedakcji i akcji właściwej; *wskazać cechy powieści w „Nad Niemnem"; *wyjaśnić pojęcia: bowaryzm, weryzm, portret, psychologiczny, symbol, sensualizm, narracja personalna *przedstawić genezę „Pani Bovary" G. Flauberta; *odnaleźć weryzm w opisie świata Flauberta; *wskazać elementy portretu psychologicznego bohaterki; *wymienić przyczyny depresji Emmy; *określić rolę Paryża w wyobrażeniach bohaterki; *określić punkt widzenia narratora w opisie domu rodziny Bovary; *określić, jak zawód wykonywany przez Karola wpływa na opis bohaterki; *przedstawić genezę utworu Z. Herberta „Trzy studia na temat realizmu"; *przedstawić stosunek sztuki opisanej w pierwszej części wiersza do rzeczywistości	powieści; *wyjaśnić tytuł utworu „Lalka" B. Prusa; *przedstawić, jak dziecięce doświadczenie religii wpłynęło na psychikę tytułowej bohaterki „Pani Bovary" G. Flauberta; *scharakteryzować miejscowość na podstawie elementów opisu; *przedstawić, jaką rolę w opisie odgrywa sensualizm; *określić intencje Z. Herberta przypisywane twórcom w wierszu „Trzy studia na temat realizmu"; *wyjaśnić podział wiersza na trzy części	*wykazać, że „Mendel Gdański" M. Konopnickiej jest nowelą; *zredagować felieton na temat współczesny; *przedstawić uszczegółowienie narracji w „Lalce" B. Prusa; *omówić cechy języka narratora „Pamiętnika starego subiekta"; *wskazać podobieństwa i różnice w realizacji toposu theatrum mundi w wybranym fragmencie „Lalki" i we fraszce „O żywocie ludzkim" Kochanowskiego; *rozważyć rolę humoru i ironii w portretowaniu bohaterów „Lalki"; *podać, jaki wpływ wywarła na bohaterkę „Pani Bovary" lektura powieści popularnych; *wskazać romantyczne źródła ulubionych przez bohaterkę pejzaży; *określić, jak pejzaże oddają emocjonalną naturę bohaterki; *zredagować tekst ukazujący współczesne teksty kultury popularnej i ich wpływ na odbiorców; *opisać emocje wywołane życiem na prowincji; *wyjaśnić, jak język Boulangera oddaje mentalność postaci; *wskazać w powieści cechy typowe dla naturalizmu;	*zredagować tekst na temat literackich postaci realizmu w kreacjach dworu szlacheckiego w omawianych na lekcjach utworach; *wymienić elementy mityzacji i idealizacji świata w tekstach Orzeszkowej, Mickiewicza, Miłosza; *zrekonstruować portret psychologiczny tytułowej bohaterki „Pani Bovary"; *zinterpretować ostatnie słowa Emmy w kategoriach symbolicznych; *ocenić Karola Bovary z różnych punktów widzenia; *zredagować tekst na temat postawy bowarystycznej w tekstach polskiej literatury 2. Połowy XIX w., uzasadniając swój wybór; *scharakteryzować typowych bohaterów prowincji; *porównać obrazy prowincji w literaturach polskiej i francuskiej; *przedstawić depresję jako temat różnych tekstów kultury; *określić, jak realizowana jest w powieści zasada weryzmu; *określić funkcje takiego opisu rzeczywistości; *zredagować pracę porównującą naturalistyczne opisy w „Lalce" i „Pani Bovary"; *określić typy artystów	funkcje np. realizm, naturalizm * omówić zjawisko korespondencji sztuk na przykładzie tekstów kultury epoki * umiejętnie wykorzystywać teksty popularnonaukowe i naukowe okresu dla ilustracji konkretnych tendencji (publicystyka pozytywistyczna) * wykorzystywać myśl filozoficzną epoki do interpretacji utworów * porównywać zjawiska kulturowe występujące w Europie Zachodniej i na ziemiach polskich w połączenie z biegłą orientacją w sytuacji społeczno-politycznej Polski w II połowie XIX wieku; * wykazać związki między ideową wymową literatury pozytywistycznej a postawami Polaków okresu zaborów * omówić mit postania styczniowego w twórczości np. Orzeszkowej i Prusa jako realizacji polskiego losu - wykazać literackie strategie zmagań z cenzurą np. mowa ezopowa, kostium historyczny na przykładzie twórczości Orzeszkowej, Prusa czy Sienkiewicza - zaprezentować intertekstualność tekstów kultury w pozytywizmie

		*określić, do czego może prowadzić realizm na podstawie wiersza Z. Herberta „Trzy studia na temat realizmu”; *uzasadnić, że podane w wierszu sposoby ukazywania rzeczywistości są odmianami realizmu	przedstawianych w wierszu „Trzy studia na temat realizmu”; *określić stosunek podmiotu do trzech typów realizmu; *określić swój stosunek do odmian realizmu	- ukazać przykłady dyskursu ideologicznego w epoce (emancypacja kobiet, asymilacja Żydów)

MŁODA POLSKA

Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
*wyjaśnić pojęcia: powieść polifoniczna, powieść homofoniczna; *podać trzy argumenty świadczące o tym, że twórczość Dostojewskiego „nie mieści się w dawnych ramach”; *wymienić trzy cechy dialogu w powieści homofonicznej i trzy cechy dialogu w powieści polifonicznej; *przedstawić swoje wrażenia z lektury wybranych wierszy młodopolskich; *określać podmiot mówiący w utworze i przedmiot jego przedstawiania; *omówić fascynację Tetmajera Tatrami; *przedstawić założenia poetyki impresjonizmu; *przedstawić cechy sonetu; *przedstawić sytuację ukazaną w wierszu „Padlina	*określić, na czym polega „nastawienie narracji” w powieściach Dostojewskiego; *podać powody, dla których „świat Dostojewskiego może wydawać się „istnym chaosem”; *wskazać w sonetach Kasprowicza nawiązania do założeń impresjonizmu; *wskazać personifikacje w utworze; *przedstawić utwór Kasprowicza jako sonet; *określić estetykę obrazów poetyckich; *wskazać i nazwać środki językowe służące ukazaniu brzydoty w „Padlinie” Ch. Baudelaire’a; *powiązać „osoby dramatu” z „Wesela” z biografiami realnych postaci; *osadzić rekwizyty w odpowiednim kontekście;	*zanalizować budowę wersyfikacyjną i stroficzną podanego wiersza młodopolskiego; *omówić efekty akustyczne i muzyczne w wierszu; *określić rolę epitetów; *wskazać, w jaki sposób poetyka impresjonistyczna sprzyja symbolistycznemu przedstawianiu świata; *opisać, na czym polega kontrast między życiem a śmiertelnym rozkładem ciała w „Padlinie”; *wskazać w wierszu elementy światopoglądu dekadenckiego; *określić rolę brzydoty w świecie; *zrekonstruować obraz świata i człowieka zawarty w wierszu; *wyjaśnić znaczenie poszczególnych scen „Wesela” z udziałem „osób	*zanalizować stylistykę fragmentów „Zbrodni i kary” i określić rolę wprowadzonych stylów; *porównać koncepcję romantycznego poety wieszcza z wizerunkiem poety przeklętego; *dokonać samodzielnej analizy i interpretacji utwory współczesnego wyrażającego nastroje dekadenckie; *przedstawić pejzaż mentalny w utworze młodopolskim i określić nastrój utworu; *rozpoznać system wersyfikacyjny i określić jego rolę w tworzeniu nastroju wiersza; *zanalizować technikę impresjonistyczną Tetmajera; *porównać programy poetyckie Verlaine’a, Miłosza	- wykazać funkcjonowanie nowych konwencji artystycznych w sztuce okresu np. impresjonizm, ekspresjonizm, symbolizm - ukazać związki konkretnych tekstów literackich z filozoficznymi i światopoglądowymi prądami i postawami epoki - omówić kontekstualność tekstów Staffa, Kasprowicza czy Wyspiańskiego - wykazać epopeiczność „Chłopów” Reymonta - przeanalizować związki Wyspiańskiego z Krakowem - omówić koncepcję teatru ogromnego w twórczości Wyspiańskiego - wykazać ewolucyjność twórczości np. Staffa, Kasprowicza - scharakteryzować język poetycki twórców epoki - funkcjonalnie

Ch. Baudelaire'a; *wyjaśnić pojęcie turpizmu; *wyjaśnić pojęcia: symbole kolektywne, rozdwojenie jaźni, dialog pozorny, fantastyka, dramat symboliczny; *przedstawić „osoby dramatu" z „Wesela", związany z nimi kontekst historyczny i kulturowy oraz symboliczne rekwizyty; *wyjaśnić pojęcia: ekspresjonizm, ekspresywność, bluźnierstwo, katastrofizm, manicheizm, mizoginizm; *określić genezę utworu „Dies irae"; *wskazać bluźnierstwa w tekście i określić ich funkcję; *wyjaśnić pojęcie deheroizacja; *przedstawić sylwetkę Szymona Winrycha z opowiadania S. Żeromskiego	*przedstawić symbolikę tańców w 'Panu Tadeuszu ' i „'Weselu"; *określić, czy „Dies irae" wyraża treści charakterystyczne dla hymnów religijnych; *wskazać wyrażenia dotyczące ludzkiej kondycji i losu człowieka; *wskazać kontrast W przedstawianiu świata; *omówić deformację kształtu człowieka; *wskazać cechy ekspresjonizmu na wybranym obrazie; *wymienić porządki czasowe obecne w świecie przedstawionym „Chłopów" W. Reymonta; *wskazać fragment, w którym plan realny jest zestawiony ze sferą sakralną; *określić rolę epitetów malarskich; *nazwać kierunek artystyczny dominujący we wskazanym fragmencie i uzasadnić swoje zdanie; *przeanalizować naturalistyczną technikę opisu przestrzeni w „Rozdziobią nas kruki, wrony…" S. Żeromskiego	dramatu"; *zinterpretować znaczenia symboliczne rekwizytów; *na podstawie didaskaliów wskazać symbole narodowe określające Polskę i polskość i określić ich aktualność; *wyjaśnić cel występowania w dramacie postaci historycznych i historyczno-legendarnych; *scharakteryzować na podstawie utworu „Dies irae" sytuację człowieka w świecie i jego los; *uzasadnić oskarżenia sformułowane przez podmiot liryczny pod adresem Boga; *określić, w czym przejawia się mizoginizm w utworze; *wskazać i określić ekspresywny charakter obrazowania; *zinterpretować sens zestawienia planów: realnego i sakralnego w „Chłopach"; *określić, na czym polega poetyckość i mimetyczność opisu przyrody; *omówić cechy kierunku artystycznego dominującego w podanym fragmencie tekstu; *przedstawić symboliczne sensy związane z obrazem wron w opowiadaniu S. Żeromskiego; *wyjaśnić tytuł opowiadania i rozwinąć go;	i Staffa; *zinterpretować symbolikę limby i róży w utworze J. Kasprowicza; *porównać cele stawiane literaturze impresjonistycznej i symbolicznej; *porównać obrazy Tatr u Kasprowicza i Tetmajera; *wykazać nowatorstwo gatunkowe Kasprowicza w kształtowaniu formy sonetu z odniesieniem do poprzednich epok; *wyjaśnić sens operowania w utworze Baudelaire'a estetyką turpizmu; *przedstawić i uzasadnić swoje zdanie na temat wizji człowieka i świata; *porównać refleksje egzystencjalne w wierszach Baudelaire'a i Grochowiaka; *zinterpretować symbolikę chocholego tańca w „Weselu"; *porównać scenę chocholego tańca z podobnymi motywami na obrazach; *porównać obrazy narodu z tekstów romantycznych i „Wesela"; *wyrazić swoje zdanie na temat tej charakterystyki i uzasadnić je; *wyrazić swoją opinię na temat oceny Boga w „Dies irae" i uzasadnić ją;	wykorzystywać cytaty i wykazywać się pogłębioną znajomością tekstów

		*porównać obrazy powstania styczniowego w poznanych utworach.	*wyjaśnić, w jaki sposób ekspresywny charakter obrazowania wpływa na katastroficzną wymowę tekstu; *wskazać manichejskie pierwiastki i środki literackie służące do ich wyrażenia; *porównać „Dies irae” i „Wielką Improwizację”; *zinterpretować wybrany obraz namalowany techniką ekspresjonistyczną; *wskazać cechy eposu w powieści W. Reymonta; *porównać różne teksty kultury i określić, na czym polega w nich deheroizacja postaci; *dokonać analizy przedstawienia śmierci bohatera i obrazu trupa w opowiadaniu S. Żeromskiego oraz wyjaśnić, na czym polega naturalizm tego fragmentu.	

DWUDZIESTOLECIE MIĘDZYWOJENNE (część pierwsza, przeznaczona do realizacji w klasie drugiej)

Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
*wyjaśnić pojęcia: synestezja, epifania, estetyzm, paralelizm znaczeniowy, imażinizm.	*przedstawić pierwiastki klasyczne w poezji Staffa i Jesienina; *określić rolę kompozycji w kształtowaniu nastroju w podanych utworach poetyckich Staffa i Jesienina; *określić funkcję użytych antytez i paralelizmów; *wymienić cechy powieści	*omówić relacje między naturą a człowiekiem W podanych utworach poetyckich Staffa i Jesienina; *wskazać główne motywy omawianych wierszy; *wskazać elementy tradycji młodopolskiej i poetyki skamandrytów	*określić, na czym polega estetyzm wizji świata przedstawionego w podanych wierszach Staffa i Jesienina; *zinterpretować sens utworów, używając pojęcie epifania; *porównać środki literackiego obrazowania	- wyjaśnić przyczyny sporów programowych głównych grup artystycznych epoki z uwzględnieniem ewolucji światopoglądów i programów oraz języka poetyckiego twórców - omówić funkcję mitologizacji czasu i przestrzeni w prozie Schulza

	psychologicznej.	w twórczości poetyckiej M. Pawlikowskiej – Jasnorzewskiej. *omówić cechy powieści psychologicznej na przykładzie „Granicy” Z. Nałkowskiej.	w wierszach i wskazać różnice w estetyce poetyckiej; *omówić pierwiastki klasyczne w poezji Staffa i Jesienina; *określić związek pomiędzy tematem opisu a neologizmami i neosemantyzmami użytymi w podanym wierszu B. Leśmiana.	- omówić ideę Czystej Formy i jej zastosowanie w twórczości Witkacego - skonfrontować środki artystycznego wyrazu w twórczości literackiej i plastycznej Stanisława Ignacego Witkiewicza - zaprezentować polemikę Gombrowicza z mitami narodowymi w „Trans-Atlantyku” - rozstrzygać problemy badawcze - ocenić różnorodność zjawisk kulturowych w Polsce i Europie - swobodnie posługiwać się aparaturą pojęciową np. neosylabizm, poetyka snu, apologia, neosymbolizm, spiętrzona metafora - wyjaśnić zjawisko polifoniczności w sztuce